

Fastighetslängden i Stockholm

Av uppborrdirektör Nils Gottliebsson

I Stockholm framställs mantalslängden i allenast ett exemplar. Detta gäller såväl den personella liggaren som fastighetsliggaren och den sistnämnda övergår alltså efter taxeringsvärdenas införande och övriga kompletteringar i samband därmed till att bli det enda exemplar av fastighetslängden som föreligger i Stockholm.

Vi är här i färd med att utsträcka ADB till att omfatta också folk- och fastighetsbokföringen. Det första steget på detta område tages genom att fastighetsliggaren — fastighetslängden för år 1963 framställs medelst ADB. Kungl. Maj:t har genom beslut den 25 januari 1963 medgivit att så får ske. Fastighetsliggaren skall i Stockholm föreligga färdig senast den 31 mars mantalsåret, men kungabeslutet innefattar anstånd med framställandet till den 31 juli. Därmed blir det möjligt att låta den maskinella framställningen omfatta också de taxeringsvärden som fastställs vid den särskilda fastighetstaxeringen innevarande år. Den framställda längden utgör med andra ord en färdig fastighetslängd, möjligen så när som på någon manuell tillskrift.

Nu utlöper som bekant besvärstiden för besvär avseende mantalsskrivningsåtgärd den 15 maj. För att ovanstående förskjutning av färdigställandetidpunkten för fastighetsliggaren skulle vara möjlig, måste också besvärstidens slutdatum ändras. Så har skett genom kungl. kungörelse den 25 januari 1963 (SFS nr 25), där det fastställs att i fråga om

mantalsskrivningsåtgärd rörande 1963 års fastighetsliggare för Stockholm skall gälla, att besvär skall ha inkommit till överståthållarämbetet senast den 16 september 1963.

Till detta kan läggas att ingen här äger kännedom om att i Stockholm besvär någonsin anförts över mantalsskrivningsåtgärd avseende fastighet. Den vidtagna ändringen av besvärdatum var självfallet det oaktat nödvändig. Emellertid skönjer vi väl här början till annan ordning, där mantalsskrivningen inte omfattar fastigheterna utan där redovisningen av fastighetsbeståndet vid ingången av varje år utgör ett fristående åliggande sammanhörande allenast med fastighetstaxeringen.

Vad nu fastställts för Stockholm innebär självfallet att fastighetsliggaren inte erfordras för den särskilda fastighetstaxeringens genomförande; fastighetstaxeringsavdelningen vid överståthållarämbetet äger ändock kännedom om de förändringar i fastighetsbeståndet som ägt rum och som påkallar taxeringsåtgärd.

Formuläret till den ADB-framställda fastighetslängden kommer — enligt det förslag som framlagts av uppborrdirektivet — att nära anknyta till det formulär som utarbetats inom uppborrdirektivets kommittén (UOK). För varje fastighet står två skrivrader till förfogande och detta innebär att regelmässigt femton fastigheter kan redovisas på varje upplägg. Vänstersidan av upplägget = baksidan av papperet i den löpande banan

blir anteckningsutrymme och linjeras så, att korrespondens med vänstersidan vinnes.

För varje fastighet anges dels dess numeriska beteckning enligt den nummersättning som vidtagits i samband med omläggningen till ADB, dels dess fastighetsregisterbeteckning (motsvarande). Av fastighetsnumret, som är högst niosiffrigt, kan utläsas församling och stadsdel; metoden och detaljerna vid nummersättningen förbigås i detta sammanhang.

Vidare anges fastighetens adress och areal. UOK har inte räknat med någon av dessa ingredienser, men de medtagas i vart fall tillsvidare i stockholmslängden.

Ägaren och dennes adress följer härnäst. Till skillnad mot vad hittills tillämpats anges ingen titel för ägaren, när denne är en fysisk person. Det finns, som jag tidigare framhållit i denna tidsskrift, goda skäl att hela utmönstra titlar och yrken ur folkbokföringen och därmed ur alla på densamma grundade handlingar. Där så kan ske utan brott mot gällande bestämmelser tar vi därför redan nu bort titlarna. Det må här nämnas att så skedde i år beträffande preliminärdebetsedlarna och att ingen veklagan försports däröver; i själva verket tycks man inte ha märkt ändringen. I fortsättningen kommer titlarna att uteslutas också från slutskattosedlarna (och andra utgående handlingar).

I anslutning till vad som gäller om fastigheternas redovisning efter ägare kommer följande *ägarkod* att tillämpas:

1 = skattepliktig fastighet, ägd av svenskt aktiebolag;

2 = skattepliktig fastighet, ägd av annan juridisk person än svenskt aktiebolag, dödsbo eller familjestiftelse;

3 = skattepliktig fastighet, ägd av inbo, dödsbo eller familjestiftelse;

4 = skattepliktig fastighet, ägd av utbo;

5 = icke skattepliktig fastighet, ägd av staten;

6 = icke skattepliktig fastighet, ägd av annan än staten.

Vidare kommer att tillämpas en *specialkod* i enlighet med följande:

1 = icke skattepliktig fastighet enl. 5 § 1 mom. KL;

2 = icke skattepliktig fastighet enl. 5 § 2 mom. KL;

3 = åbyggnad med värde under 3.000 kr. (5 § 4 mom. KL);

4 = taxeringsvärde under 100 kr. (11 § KL).

Skilda kolumner för skattepliktiga och icke skattepliktiga fastigheter och för fastigheter allt efter ägarkategori kommer alltså inte i fråga i den nya längden utan denna uppdelning tillgodoses genom angivandet av ägarkoden, som möjliggör sammandrag över taxeringsvärdena för de olika grupperna. Ägarkoderna 2 och 4 har främst tillkommit för att det skall föreligga möjlighet att till inkomsttaxeringen lämna uppgift om fastighetsinnehav för föreningar m fl, resp. för utbor.

Till den andra koden är att knyta den reflexionen, som jag gjort i tidigare sammanhang, att 5 § 1 och 2 mom. KL är i stort behov av en översyn; en långtgående förenkling av reglerna borde vara möjlig.

Taxeringsvärdesangivelserna erbjuder problem endast då en fastighet består av en icke skattepliktig och en skattepliktig del och då flera fastigheter ingår i en taxeringsenhet. I det förstnämnda fallet måste tre rum i längden tagas i anspråk och i

Extra avdrag för nedsatt skatteförmåga

Förslag om höjning av maximibeloppen framlagt inom finansdepartementets rättsavdelning

Av kammarrättsrådet Sven Hallberg

Reglerna om ortsavdrag är såsom känt ett uttryck för principen att direkt skatt inte skall utgå på den del av en skattskyldigs samlade inkomster, som erfordras för att bestrida hans mest ofrånkomliga levnadskostnader. Försiktigt tillmätta redan från början har väl ortsavdragen knappast någonsin kommit att fullt ut tjäna detta syfte. Än mer har förhållandet accentuerats av levnadskostnadernas fortgående stegring, eftersom denna inte kommit att helt avspegla sig i ortsavdragens successiva höjningar.

Ortsavdragen har aldrig varit avsedda att i sig innefatta hänsyn till sådana, skatteförmågan hämmande omständigheter i det enskilda fallet som sjukdom, hög ålder, stor försörjningsbörda och arbetslöshet. Därför har ortsavdragsreglerna varit kompletterade med föreskrifter som tillagt beskattningsmyndigheterna befogen-

het att därutöver inom viss angiven gräns medge extra avdrag för dylika skömmande omständigheter. I praxis har emellertid sistnämnda avdrag inte kommit att medges enbart på den grund att sådana omständigheter förelegat; fastän det inte synes kunna bestridas att dessa alltid bokstavligen måste begränsa skattekraften, har som förutsättning för avdragets beviljande också uppställts ett visst mått av ekonomiskt betryck. Extra avdraget, vars maximibelopp vid kommunaltaxeringen före 1949 utgjorde 700 kr för att då höjas till 2.000 kr, har sedan 1951 varit maximerat till 3.000 kr, lika vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt. (Här bortses då från den höjning till 5.000 kr som, i avbidan på förebådad höjning av de kommunala ortsavdragen till paritet med de statliga, gällde vid kommunaltaxeringarna 1957 och 1958).

det senare redovisas en i taxeringsenheten ingående fastighet dels på sin plats utan angivande av taxeringsvärde, dels vid huvudfastigheten, med korsvisa hänvisningar. UOK har på denna punkt tänkt sig en annan lösning, nämligen en särskild kod som anger att fråga är om en samtaxeringsdel och som hänvisar till en särskild avdelning av fastighetslängden, där sammansatta taxeringsenheter redovisas.

Slutligen bör omnämnas att längdformuläret för Stockholm helt anpassas till "annan fastighet". De fåtaliga jordbruksfastigheterna upptas på sin plats med angivande av beteckning och ägare men med hänvisning till särskild avdelning av längden, där — på speciellt iordningställd blankett — jordbruksfastigheterna redovisas.